



Overzicht stand van zaken Omgevingswet – juni 2021

In juli 2017 is het Plan van Aanpak 'De Omgevingswet in Heemstede en Bloemendaal' vastgesteld. Er wordt al gewerkt in de geest van de Omgevingswet. De raad heeft aangegeven graag meer betrokken te zijn bij de voortgang van de implementatie van deze wet in Heemstede. Hiervoor heeft u een vast agendapunt op de agenda van de commissie Ruimte opgenomen. In dit overzicht geven we aan waar we mee bezig zijn en wat de actuele stand van zaken is. In het **rood** de wijzigingen ten opzichte van het vorige overzicht.

Actueel Landelijk

Nieuwe datum voor start Omgevingswet: 1 juli 2022

De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet wordt met een half jaar verplaatst naar 1 juli 2022. Dat meldt minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in een brief aan beide Kamers. *De voortgangsbrief van de minister is bijgevoegd als bijlage.*

Het rijk en de koepels, waaronder VNG, staan nog steeds wel volledig achter de invoering van de Omgevingswet. Alle partijen willen een goede start van de wet. Om de wet verantwoord in werking te kunnen laten treden is een werkend stelsel nodig. Daarmee wordt de continuïteit van primaire processen – de planvorming en de vergunningverlening - en de dienstverlening aan inwoners en ondernemers gegarandeerd. En worden belangrijke gebiedsontwikkelingen, zoals de woningbouw, niet gehinderd. De bestuurlijke partners hebben samen vastgesteld dat de eerstvolgende datum voor verantwoorde inwerkingtreding 1 juli 2022 is.

Voorwaarden verantwoorde inwerkingtreding

Om de Omgevingswet op 1 juli 2022 in werking te kunnen laten treden, is het noodzakelijk dat de landelijke voorzieningen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV) begin oktober volledig gereed en werkend zijn, zodat gemeenten kunnen aansluiten. Voor softwareleveranciers en bevoegd gezagen is het lokaal werkend krijgen van het DSO een complexe operatie. Voldoende tijd om het gehele stelsel in te regelen en ermee te oefenen is essentieel. Daarom is er afgesproken dat bevoegd gezagen minimaal zes maanden netto oefentijd krijgen. Omdat gemeenten nu al kunnen oefenen met delen van het stelsel en oefencontent is de inschatting dat zes maanden netto oefentijd met het gehele stelsel en eigen content voldoende is. Zes maanden netto oefentijd betekent negen maanden bruto doorlooptijd vanwege tijd die nodig is voor release, uitval en onderhoud aan het DSO.

Tijdelijke alternatieve maatregelen

In de afgelopen periode is een aantal tijdelijke alternatieve maatregelen (TAM) ontwikkeld. Deze maatregelen zorgen ervoor dat de Omgevingswet ook goed van start kan gaan als sommige landelijke of lokale voorzieningen van het digitaal stelsel nog niet volledig werken. ICT-oplossingen, zoals het tijdelijk publiceren van omgevingsplannen via de huidige digitale standaarden, het overgangsrecht en serviceteams die overheden werk uit handen nemen, kunnen dan uitkomst bieden. Het rijk en de bestuurlijke partners hebben afgesproken dat overheden uiterlijk een half jaar voor inwerkingtreding van de wet kunnen oefenen met de tijdelijke alternatieve maatregelen.

Extra tijd benutten

Verschillende partijen – waaronder een groot aantal gemeenten, provincies, softwareleveranciers, stedenbouwkundige bureaus en brancheorganisaties – hebben meegedacht over de datum voor een verantwoorde start van de Omgevingswet. Het werkend krijgen van het stelsel van de Omgevingswet is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, omdat partijen van elkaar én van derden afhankelijk zijn bij het werken in ketens. Het invoeren van de Omgevingswet is een grote en complexe opgave. De nieuwe inwerkingtredingsdatum geeft extra tijd die hard nodig is om het stelsel werkend te krijgen. Dat vraagt om onverminderde inzet en energie van alle betrokken partijen. De VNG, het programma Aan de slag en de Regionale Implementatiecoaches Omgevingswet (RIO's) blijven gemeenten daarbij ondersteunen.



Financiële evaluatie

Een latere inwerkingtreding van de Omgevingswet brengt extra kosten met zich mee voor bevoegd gezagen. Tijdens de eerste financiële evaluatie in 2022 wordt gekeken welke extra kosten de nieuwe inwerkingtredingsdatum met zich heeft meegebracht voor overheden. Het uitgangspunt is dat de Omgevingswet budgetneutraal moet kunnen worden ingevoerd in een periode van tien jaar. Het rijk en de bestuurlijke partners hebben afgesproken dat zij in interbestuurlijk verband zullen zoeken naar oplossingen voor financiële knelpunten en dat financiële compensatie daarbij een optie is.

Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen

De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, de Wkb, gaat op hetzelfde moment als de Omgevingswet van start. De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Wkb wordt dus ook 1 juli 2022.

Nieuwe datum start Omgevingswet, gevolgen voor Heemstede

Op de nieuwe datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet moeten we onveranderd aan een aantal minimale eisen voldoen. In totaal gaat het om 27 eisen, die door de VNG zijn opgesteld. In de bijgevoegde roadmap is toegelicht welke besluiten de raad nog moet nemen om de wet in te kunnen voeren. Daarnaast gaat het om een aantal bedrijfsmatige en juridische eisen die we moeten doorvoeren. Het programmateam Omgevingswet verkend of, en zo ja welke, gevolgen het uitstel van de Omgevingswet heeft voor de in de roadmap opgenomen planning. Wij zullen u hierover voor het aanstaande zomerreces via een collegebericht nader informeren.

Missie en doelstellingen (plan van aanpak 'De Omgevingswet in Heemstede en Bloemendaal')

Samen werken aan een aantrekkelijke leefomgeving waarin elke inwoner weet wat kan en mag en waar de gemeente faciliteert.

Doelstelling 1

Bescherming en versterking van een aantrekkelijke woonomgeving

Met een aantrekkelijke leefomgeving wordt beoogd een bepaald niveau van bereikbaarheid van onze gemeenten, hoe we om gaan met duurzaamheid en klimaatbestendigheid, hoe we komen tot behoud van onze groene gebieden en met oog voor plekken waar er ruimte is voor ontwikkelingen.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is het overkoepelende verhaal waarin de grote lijnen van de voorgenomen ontwikkelingen in de gemeente worden vastgelegd. De omgevingsvisie raakt aan de fysieke leefomgeving in de breedste zin van het woord. Kort samengevat is een omgevingsvisie een integrale visie op de fysieke leefomgeving. Dit betekent dat de reikwijdte veel breder is dan de traditionele structuurvisie.

De omgevingsvisie beschrijft de gewenste lange termijn ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in het geheel, dus bijvoorbeeld op het gebied van wonen en bouwen, infrastructuur en groen, maar ook op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie en economie. Ook de relatie tussen de fysieke leefomgeving en sociaal maatschappelijke opgaven, zoals bijvoorbeeld een gezonde leefomgeving, krijgen een plek in de omgevingsvisie.

De omgevingsvisie is vormvrij. Wel is er een aantal zaken waar de omgevingsvisie in ieder geval aandacht aan moet besteden. Deze zijn:

- De hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied;
- de hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving.



Al deze elementen krijgen een plaats in de omgevingsvisie Heemstede.

De voorbereidingen hiervoor zijn gestart. Het plan van aanpak is door de raad vastgesteld op 1 november 2018. Momenteel wordt er gewerkt aan fase 2: Opstellen van de visie-op-hoofdlijnen inclusief ontwikkelscenario's.

Doel

Duidelijkheid over het proces krijgen en informatie ophalen over de huidige situatie, de huidige identiteit (van zowel de gemeente als van de regio Zuid-Kennemerland) met de bijbehorende kernwaarden, de trends en ontwikkelingen en de daarvan afgeleide opgaven.

De relevante doelen en visie uit het huidige beleid ophalen. Analyseren van alle opgehaalde informatie en formuleren van de gewenste ontwikkelrichting (inclusief prioritering).

Acties

Februari 2019 - Gestart met participatietraject in de vorm van straatinterviews (in samenhang met het opgestarte participatieonderzoek);

Februari 2019 - Bijeenkomst georganiseerd voor alle ketenpartners (interne en externe adviseurs), waarin we hun wensen en opgaven hebben opgehaald;

Februari/Maart 2019 - Inventariseren van de identiteit en kernwaarden, het huidige beleid en de toekomstige opgaven;

Mei/April 2019 - Opstellen concept-beleidsanalyse Omgevingsvisie fase 1 'Heemstede van A tot Z', waarin de identiteit en kernwaarden, het huidige beleid en de toekomstige opgaven zijn benoemd;

Juni/juli 2019

- Vaststelling beleidsanalyse Omgevingsvisie fase 1 'Heemstede van A tot Z' (besluit raad van 27 juni 2019, A-stuk);
- Vaststelling aangepaste aanpak en planning van fase 2 van de omgevingsvisie (besluit raad van 27 juni 2019, A-stuk);

Augustus 2019 - Gestart met de tweede fase van het maakproces. De eerste stap daarin is het verder uitwerken van de kernwaarden en ruimtelijke hoofdprincipes;

November/december 2019 - Er is een werkatelier met bewoners/ experts georganiseerd, waarin op een plezierige en constructieve wijze de kernwaarden en ruimtelijke hoofdprincipes verder zijn uitgewerkt. Deze zijn op 25 februari aan u gepresenteerd tijdens de 'Opfrisavond' Omgevingswet.

Februari 2020 - Op 5 februari is tijdens de radenbijeenkomst Zuid Kennemerland een presentatie gegeven over de stand van zaken van de Omgevingsvisies in de vier gemeenten. Tevens is er daarbij gesproken over de onderlinge afstemming en de afstemming met de Zuid- Kennemer Agenda.

Maart/april 2020 - Na de analyse van de identiteit, het relevante huidige beleid en de toekomstige opgaven van de gemeente, is het project nu in fase twee: het opstellen van de visie-op-hoofdlijnen met ontwikkelscenario's. Dit doet het projectteam met participatie in werkateliers.

In de werkateliers wordt behandeld:

- wat is er nodig voor de aanpak van de opgaven;
- welk beslag legt dit op de fysieke ruimte;
- welke kansen en dilemma's levert een confrontatie van de verschillende thema's op.

Op basis van bovenstaande komt het projectteam tot een basisscenario (de visie-op-hoofdlijnen) en formuleert het zo nodig enkele ontwikkelscenario's.



Deze zullen worden voorgelegd voor een brede consultatie (dus ook voor inwoners en organisaties, die niet deelnemen aan de werkateliers), waarna door de raad het voorkeursscenario kan worden bepaald.

Juni 2020 – mei 2021 - Er wordt gewerkt aan fase 2: de visie-op-hoofdpijnen met ontwikkelscenario's. Dit betekent dat alle opgaven in beeld worden gebracht. In het kader van participatie willen we deze opgaven ook voorleggen aan inwoners, bedrijven, instellingen en ketenpartners. Dit doen we in de vorm van werkateliers. Deze zijn gepland voor dit najaar. Hierna willen we al deze input voorleggen aan de gemeenteraad om keuzes te maken voor de ontwikkelrichting. De vervolgitwerking daarvan moet, naar verwachting medio Q3 2022, leiden tot vaststelling van de definitieve omgevingsvisie. Daarmee blijven we onverminderd op koers om te voldoen aan de verplichting om uiterlijk per 1 december 2025 een gebiedsdekkende omgevingsvisie te hebben. Dit is in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet gelinkt aan het actiepunt 19.

Omgevingsplan

De Omgevingsvisie is de basis voor het Omgevingsplan dat daarna volgt. Op die manier worden de ambities uit de visie geborgd in regels.

Het Omgevingsplan geeft juridisch bindende regels voor alle functies en activiteiten in de fysieke leefomgeving in de gemeente. Uiteindelijk moet per locatie zo goed mogelijk duidelijk worden wat er kan en mag en hoe de gemeente zijn bevoegdheden en wettelijk instrumentarium inzet om te reageren op initiatieven. Het omzetten van de bestemmingsplannen naar één Omgevingsplan per gemeente vindt formeel plaats na vaststelling van de Omgevingsvisie. We bereiden dat echter zo veel als mogelijk voor. Er geldt een overgangperiode tot er met 2029 voor het vaststellen van een Omgevingsplan. Hiervoor stond acht jaar vanaf datum inwerkingtreding van de wet en wij gaan er vanuit dat dit (ondanks de nieuwe beoogde datum de inwerkingtreding) gehandhaafd blijft.

In de voorbereiding op het Omgevingsplan starten we, zodra de ontwerp-omgevingsvisie gereed is, met een pilot om te oefenen met het maken (een deel van) het toekomstige Omgevingsplan: het Omgevingsplan voor Woonwijken Noordwest. Ook vanuit het project 'Was-woord' blijven we ons, ondanks het uitstel van de Omgevingswet, voorbereiden op het instrument omgevingsplan. Op basis van de ervaringen met de pilot Woonwijken Noordwest worden de omgevingsplannen voor de rest van Heemstede uitgerold. Hiervoor zullen wij u in de laatste kwartaal van 2021 een planning aanleveren. We behouden, op grond van de wet, tot 31 december 2029 de tijd om een Heemstede-dekkend omgevingsplan te maken.

Acties

In het plan van aanpak van zomer 2017 waarmee de raad heeft ingestemd, is uitgegaan van het starten van dit project in de loop van 2019. Dit project start niet voor de ontwerp-omgevingsvisie klaar is (besluit college van 1 oktober 2019, C-stuk). Het houdt namelijk nauw verband met de Omgevingsvisie. Op deze wijze kunnen uitgangspunten daaruit omgezet worden in regels voor het Omgevingsplan. Dit is in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet gelinkt aan de actiepunten 14, 15 en 18.

Was-woord

In dit project houden we ons bezig met:

- Inventariseren van alle regelgeving en beleid in de gemeente over de Fysieke Leefomgeving (FLO); alle verordeningen hebben we nu in beeld en gaan we doorlopen op relevantie voor het Omgevingsplan
- De bruidsschat (regels die het Rijk opheft en overhevelt naar de gemeente); deze gaat gelden op 1 januari 2021. Wij gaan uw raad fasegewijs na 1-1-2021 deze regels voorleggen met de keuze ze te houden of te schrappen of ze te houden maar aan te passen op de gemeentelijke situatie



- De vragenbomen en de standaard Toepasbare regels, om het DSO te kunnen vullen (zie hierboven)
- Beschikkingen onder de nieuwe Omgevingswet
- Het casco op te gaan stellen voor de omvorming van het tijdelijke omgevingsplan naar een nieuw omgevingsplan in 2029
- Een planning te maken voor de fase 2022-2029 voor deze omvorming.

Acties

Januari – juni 2019 - Het eerste product is de inventarisatie van het bestaande lokale beleid in relatie tot de Omgevingswet

Januari – juni 2019 - Inventarisatie van alle regels van de bruidsschat (gedecentraliseerde regelgeving van het Rijk)

Juli 2019 – oktober 2020 - Analyse van alle huidige en toekomstige regels voor het Omgevingsplan

Maart 2019 – oktober 2020 - Creëren van een handleiding om alle nieuwe regels van het Omgevingsplan helder te ordenen en te formuleren.

November 2020 – Er is een concept tussenrapportage opgesteld met een inventarisatie van de regels uit gemeentelijke verordeningen die deel kunnen uitmaken van het omgevingsplan. De inventarisatiefase zal dit jaar worden afgesloten met een stuk waarin alle regels zijn opgenomen die deel kunnen uitmaken van het omgevingsplan. Deze inventarisatie bestaat naast de inventarisatie van gemeentelijke verordeningen uit een inventarisatie van gemeentelijke beleidsstukken, alle bestemmingsplannen en de bruidsschat.

November 2020 – april 2021 De conclusies van het project 'Was-wordt' zijn door het projectteam in een tussenrapportage uitgewerkt en middels een collegebericht op 23 maart jl. gedeeld de raad. De regels uit de lokale verordeningen zullen vervolgens juridisch geïntegreerd worden in het casco omgevingsplan. Hoe dat technisch gaat uitpakken is binnen het project Was-wordt nog onderwerp van discussie. Voor het einde het dit jaar komen we bij uw raad met een plan van aanpak voor het nieuwe omgevingsplan. Daarin zullen de uitgangspunten, structuur en insteek voor het nieuwe omgevingsplan worden verduidelijkt.

Link met bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet': actiepunten 4, 15 en 16.

Doelstelling 2

Grotere betrokkenheid inwoners bij inrichten van een aantrekkelijke leefomgeving

De Omgevingswet gaat uit van een grote rol voor inwoners en initiatiefnemers. De gemeenteraad moet zich sterk maken voor een proactieve manier van raadplegen van inwoners. Zij moet meer ruimte geven aan initiatieven van inwoners.

Participatie

De Omgevingswet stimuleert participatie. In de wet staat dat initiatiefnemers moeten aangeven of er geparticipeerd is. Hoe zij dit vormgeven is door de wetgever bewust opengelaten. Dit om ruimte te laten voor vormen van participatie die aansluiten bij de aard van de opgave en bij de eigen visie van gemeenten op participatie. Uw raad heeft daarvoor als eerste stap op 28 mei het nieuwe participatiebeleid voor Heemstede vastgesteld. Dit participatiebeleid vormt het uitgangspunt in hoe participatieve trajecten binnen de omgevingswet vormgegeven worden. Voor initiatieven (ook van derden) is participatie verplicht indien het een buitenplanse omgevingsplanactiviteit betreft en indien de raad heeft besloten dat bij dat type activiteit een participatieverplichting geldt. De raad kan daarbij tevens op hoofdlijnen aangeven waaraan deze participatie moet voldoen. Daarbij ligt de nadruk op de kwaliteit van het participatieproces, niet op de uitkomst. De raad moet daarvoor, indien zij dit wenst,



wel een besluit nemen voor welke buitenplanse omgevingsplanactiviteiten zij deze verplichting op wil leggen. **De VNG komt in het tweede kwartaal van dit jaar met model-participatieverordening. Om hierop aan te sluiten zullen wij aan de raad in de tweede helft van 2021 een voorstel ter besluitvorming doen toekomen.** *Dit is in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet gelinkt aan de actiepunten: 8 en 9.*

Communicatie

Het project Communicatie is een integraal onderdeel van alle projecten onder het programma.

Acties

Januari 2021 – mei 2021 – Binnen onze organisatie wordt gewerkt met actueel communicatieplan om dit jaar voorbereidingen te treffen t.a.v. de wijze waarop we bewoners en ondernemers gaan voorzien van correcte en begrijpelijke informatie over de Omgevingswet. Het gaat om zaken die aanvullend zijn op de campagne van het rijk, zoals informatie over procedures verbonden aan de wet, eisen die wet- en regelingen stellen aan initiatieven, etc. Specifiek wordt er gewerkt het tijdig aanpassen van onze communicatie-uitingen (website, brochures, formulieren, standaardbrieven etc.). *Dit is in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet gelinkt aan actiepunt 26.*

Doelstelling 3

Betere processen voor het realiseren van een aantrekkelijke leefomgeving

Processen verlopen sneller, bijvoorbeeld vergunningverlening. Betrokken partijen zijn tijdiger ingeschakeld. Advisering verloopt integraler. Belanghebbenden zijn tijdig en voldoende geïnformeerd. Besluitvorming is een integrale afweging over de fysieke leefomgeving.

Digitaal stelsel Omgevingswet/informatievoorziening (DSO)

Alle informatie over de fysieke leefomgeving moet op een of andere wijze ondergebracht worden in het door het Rijk te ontwikkelen Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dat kan bijvoorbeeld als beeldbestand, als vraagboom in het omgevingsloket of als beschikbare bodeminformatie. Dit is vooral een intern proces. In mei 2019 is dit project van start gegaan.

Acties

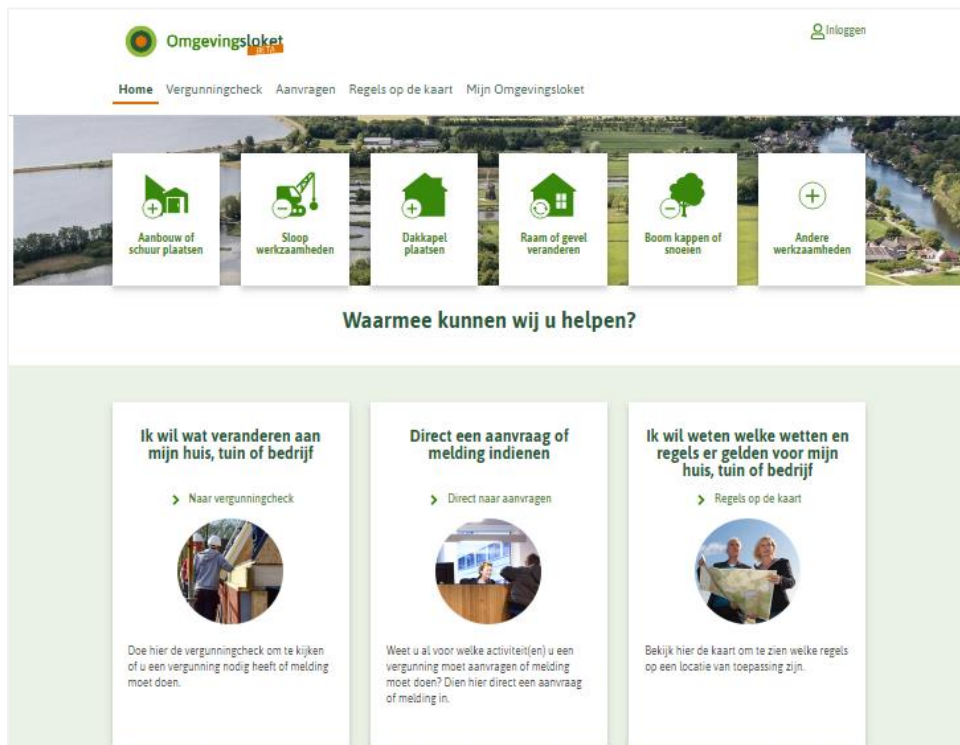
Mei 2019 - heden

Met project DSO zorgen we ervoor dat de gemeente technisch aangesloten is op het DSO. De software om aan te sluiten op het DSO is vorig jaar aangeschaft en wordt gedurende 2021 verder geïmplementeerd. De eisen die onze organisatie stelt voor de Vergunning-, Toezicht- en Handhaving (VTH) zijn te realiseren binnen onze bestaande werkomgeving 'Mozard'. Daarvoor zijn inmiddels de benodigde digikoppelingen met het DSO gerealiseerd. Aan de belangrijkste prioriteiten om straks te kunnen werken met het Omgevingsloket is daarmee voldaan, namelijk:

- Het kunnen ontvangen van een aanvraag of melding;
- Het kunnen publiceren van Omgevingswetbesluiten;
- Het kunnen registreren van vragenbomen.

De planning om het Omgevingsloket als basisvoorziening op te leveren voor inwerkingtreding gaan we halen. Dit betekent dat de organisatie heel 2021 en daarna nog kan oefenen met het systeem voordat bij inwerkingtreding van de Omgevingswet live gaat. Het is nog wel cruciaal dat het loket gevuld wordt met alle relevante informatie. Zonder deze informatie zal het loket straks niet goed werken. We zorgen er daarom voor dat de bestemmingsplannen die nog gelden tijdens de inwerkingtreding van de Omgevingswet up to date en gepubliceerd zijn. Er is een koppeling met het huidige Ruimtelijkeplannen.nl waardoor ze straks automatisch in het loket worden gepubliceerd. Daarnaast zorgen we met het project 'Toepasbare regels' voor het maken van vragenbomen (zie paragraaf hieronder). Als het Omgevingsloket live is, kan een initiatiefnemer kiezen uit drie verschillende

loketten: de vergunningscheck, de vergunningsaanvraag en melding en de gegevens op de kaart. Dit is in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet gelinkt aan de actiepunten: 2, 5, 10 en 14.



Oktober 2020 – mei 2021 - Er is een apart project 'Toepasbare regels' opgericht dat zich, ondersteund door het externe bureau Flo Legal, gedurende 2020 en 2021 gaat bezig houden met maken van vragenbomen voor de onderdelen vergunningscheck, aanvragen en maatregelen op maat. Toepasbare regels zijn begrijpelijke vertalingen van juridische regels. Daarvoor vertalen we onze juridische regels naar toepasbare regels voor het Omgevingsloket. Daar kunnen initiatiefnemers dan met vragenbomen onderzoeken wat voor hen van toepassing is. Dit is in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet gelinkt aan actiepunt: 5

Samenwerking intern/extern

- **Betrokkenheid ketenpartners**

We zoeken naar een goede manier om met onze partners samen te werken. We proberen ze nu zo goed als mogelijk te betrekken bij onze pilots en projecten. Dat blijven we doen en zullen we zo nodig uitbreiden. Zowel bij de Omgevingsvisie als inrichting van de nieuwe werkprocessen zijn alle betrokken partijen vanaf het eerste moment betrokken. Dit tot tevredenheid van onze ketenpartners.

- **Betrokkenheid medewerkers**

Van belang is om aan te geven hoe de Omgevingswet precies de werkzaamheden van de medewerkers gaat raken. Hiervoor ontwikkelen we diverse onderdelen.

We organiseren trainingen en het afgelopen jaar zijn er workshops georganiseerd (voor medewerkers en de gemeenteraad).

- **Betrokkenheid raad**

De verandering in het juridische kader is omvangrijk en ingrijpend. Een en ander wordt nu pas zichtbaar voor de raad doordat projecten gaan lopen. Met de raad moet nog veel worden besproken;



veel veranderingen vragen nadere uitleg. Het is daarom zaak regelmatig met de raad om tafel te gaan over de voortgang. Het vaste agendapunt in de commissie Ruimte en dit overzicht dienen hiertoe.

Inmiddels hebben diverse stukken de raad gepasseerd, waaronder:

- Plan van aanpak 'De Omgevingswet in Heemstede en Bloemendaal' (29 juni 2017, A-stuk);
- Plan van aanpak 'Omgevingsvisie voor Heemstede' (1 november 2018, A-stuk);
- Omgevingsvisie fase 1 'Heemstede van A tot Z' (27 juni 2019, A-stuk);
- Aangepast projectplan 'Pilot Omgevingsplan Woonwijken Noordwest' (1 oktober 2019, C-stuk);
- Tussenrapportage 'Was-wordt' (21 maart 2021, collegebericht).

Het afgelopen jaar is er op 23 januari met ondersteuning van de VNG een cursus Omgevingswet georganiseerd. Aanvullend is tijdens de 'opfrisavond Omgevingswet' op 25 februari 2020 is toelichting welke besluiten de raad moet nemen om de wet in te kunnen voeren. Op 9 juli is een brief aangeboden aan de raad over de planning op de onderwerpen waarvoor door ons college en/of de raad een besluit genomen moet worden. Op 3 februari heeft het programmteam tijdens een (digitale) informatieve sessie een toelichting gegeven op de acties uit de bijgevoegde roadmap, in het bijzonder op de kaders die in het loop dit jaar vanuit de raad gesteld worden, zoals t.a.v. het omgevingsplan, adviesrecht en participatie. De presentatie is apart nagezonden via de griffie.

Pilot Omgevingsplan Woonwijken Noordwest

In gebieden waar een nieuwe bestemmingsplan moet komen of waar nieuwe ontwikkelingen gaan plaatsvinden, zijn in het Plan van Aanpak pilots benoemd. Een pilot houdt in: ervaring op doen met het anders werken onder de Omgevingswet. Bij Heemstede Woonwijken Noordwest ligt het accent op participatie en integraliteit. We maken hier een bestemmingsplan als ware het een omgevingsplan.

Acties

Februari 2019 - Bijeenkomst georganiseerd voor alle ketenpartners (interne en externe adviseurs), waarin we hun wensen en opgaven hebben opgehaald;

Maart 2019 - Interviews met interne afdelingen en ketenpartners met betrekking tot opgaven en bestaande regels die relevant zijn voor het plangebied

Oktober 2019 - Wijziging planning in die zin dat de analysefase wordt opgesteld na bespreking van de ontwerp-omgevingsvisie. Geconstateerd is dat de nieuwe thema's die onder de omgevingswet vallen, eerst om een visie vragen. Wat de gemeente wil met nieuwe thema's, bijvoorbeeld gezondheid, klimaatadaptatie, energietransitie hangt af van de keuzes en ambities die uit de omgevingsvisie komen.

Dienstverlening onder de Omgevingswet

Inwoners en ondernemers worstelen nu met dienstverlening in het fysieke domein. Er zijn thans veel verschillende wetten met elk hun eigen procedure, planning en regels. De uitvoering is versnipperd. De nieuwe wet stelt de initiatiefnemer centraal en legt daarmee de lat voor dienstverlening hoog. Daarbij worden de doelstellingen van de Omgevingswet nadrukkelijk betrokken; het omgevingsrecht wordt inzichtelijk, voorspelbaar en gemakkelijk; er komt meer samenhang in beleid, besluitvorming en regelgeving; het wordt gemakkelijk om doelen te bereiken en de besluitvorming wordt sneller en beter.

De Omgevingswet heeft een maatschappelijke doelstelling, namelijk samenwerken aan een betere leefomgeving. De rol van de gemeente verschuift daarbij: de overheid trek zicht terug en faciliteert, de verantwoordelijkheid en de zeggenschap wordt teruggegeven aan de gemeenschap. Dit biedt kansen om de creativiteit van bewoners en ondernemers in te zetten voor het ontwikkelen van een prettige, veilige leefomgeving. De energie die nu vooral gericht is op reguleren en toetsen, kan ingezet worden voor creatie. De gemeente kan zich als partner, meedenker en adviseur gaan opstellen. Ook dit betekent een belangrijke wijziging in de dienstverlening. Gemeenten zijn op dit moment sterk georganiseerd vanuit wetten, systemen en processen, de systeemwereld. De aansluiting met de leefwereld van de inwoners en ondernemers wordt wel steeds meer gezocht, maar de systeemwereld



is nog erg dominant. De Omgevingswet biedt de mogelijkheid om deze obstakels te slechten. Deze transformatie betekent grote veranderingen in processen, systemen, in houding en gedrag van de medewerkers en de communicatie met de inwoners en ondernemers. Kortom, de dienstverlening verandert ingrijpend. Het concept 'serviceformules' vanuit de VNG zal hierbij als hulpmiddel worden ingezet.

Acties

Mei 2020 – juli 2020 Er is een Plan van Aanpak opgesteld om in Vergunning-, Toezicht- en Handhaving te voldoen aan de minimale uitgangspunten en eisen die de Omgevingswet stelt. Door de VNG is een inventarisatie gemaakt van 21 acties die gemeenten voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet minimaal moeten uitvoeren om goed voorbereid te zijn. Alle acties die de direct of indirect de dienstverlening betreffen zijn opgenomen in het Plan van Aanpak.

Deze minimale uitgangspunten en eisen betreffen de taken in het ruimtelijk domein, met uitzondering van ontwikkeling van ruimtelijk beleid. Dit betreft taken met betrekking tot de VTH

(vergunningverlening, toezicht en handhaving), alsmede de toetsing van beleidskaders. Hiervoor is een ontwikkeltraject opgestart. Hierbij worden ook de servicebaliemedewerkers betrokken. Binnen het ontwikkeltraject kunnen de medewerkers op een praktische manier ontdekken welke werkwijze het beste past bij de nieuwe uitvoeringsorganisatie en hierin keuzes maken.

Aangezien de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan in de gemeenten nog in ontwikkeling zijn, kan de gewenste werkwijze in de dienstverlening ook nog bijgesteld moeten worden. Daarom worden de keuzes dusdanig flexibel dat tussentijdse wijzigingen in beleid mogelijk zijn.

Augustus – mei 2021 - In samenwerking met het externe bureau De Processpecialisten hebben we ons huidige dienstverleningsproces voor de omgevingsvergunningen in beeld gebracht en gespiegeld aan het VNG referentiemodel voor de nieuwe omgevingswet. Op basis van een daaruit voortgekomen analyse werken we ontwikkelpunten uit maken we aanpassingen op samenwerkingsafspraken (SLA's) die nodig zijn om onze dienstverlening gereed te maken voor het kunnen behandelen van vergunningaanvragen en meldingen. *Dit is in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet gelinkt aan de actiepunten: 2, 3, 4, 7, 11, 12, 13, 24 en 25*

November 2020 – mei 2021 - Er is begonnen met een project, om naast het inrichten van het proces en de techniek, onze dienstverlening zo goed mogelijk te laten aansluiten op de ambities en keuzes die de raad nog dient te stellen t.a.v. o.a. het adviesrecht, vergunningsprocedures, regels inzake participatie en commissie ruimtelijke kwaliteit. Dit zal in de loop van 2021 meer duidelijk worden. Het project zal zich specifiek richten op de cultuur- en organisatieverandering die binnen ons dienstverleningsdomein nodig is om ons huidige serviceniveau te kunnen bestendigen. *Dit is in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet gelinkt aan de actiepunten: 3.1, 6 en 8.*

Financiën

Het invoeren van de Omgevingswet raakt veel plekken in de gemeentelijke organisatie. Dat heeft financiële consequenties die in kaart moeten worden gebracht. De VNG ontwikkelt hiervoor een aantal ondersteuningsproducten, handreikingen en verzamelt expertise. Zo kunnen we kijken welke financiële verschuivingen er gaan ontstaan wanneer we gaan werken met een andere wettelijk instrumentarium. De financiële opzet in het plan van aanpak 'De Omgevingswet in Heemstede en Bloemendaal' is op dit moment nog steeds voldoende. Mede na aanleiding van de motie van de gemeente Bergen over de financiën van de Omgevingswet en inschattingen van de VNG over de invoeringskosten en effecten op de structurele begroting is een apart project 'Financiën' opgestart. Met het project Financiën zullen wij de gevolgen van de wet in kaart brengen (en houden) voor de gemeentelijke organisatie op basis van de ondersteuningsproducten en handreikingen die de VNG daarvoor heeft ontwikkeld. De resultaten daarvan komen tot in uiting in de komende 'Kadernota 2022 - 2025 Heemstede'. *Dit is in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet gelinkt aan de actiepunten: 23, 24 en 25.*

Planning

Hieronder is globaal de projectenplanning van het programma weergegeven. Een weergave van een detailplanning per actie staat in bijgevoegde 'Roadmap Omgevingswet', die daar waar nodig is gekoppeld aan de Lange-Termijn-Planning (LTP) van de raad.

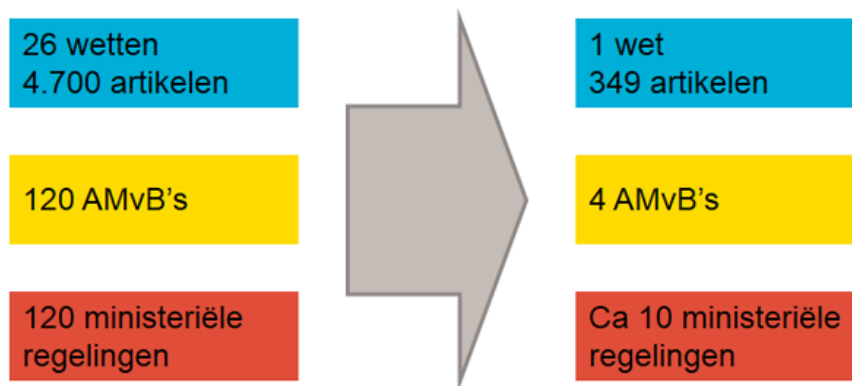
Product/resultaat	Start	Volgende stap	eindproduct	College/raad/ MT
Omgevingsvisie	zomer 2018	Vaststellen fase 2: visie-op-hoofdlijnen incl. scenario's	2022	college/raad
Opleidingen; projectmatig werken	Najaar 2018	trainingen	doorlopend elk jaar	MT
Was-Wordt regelgeving en beleid naar Omgevingsplan	Najaar 2018	Casco Omgevingsplan (incl. plan van aanpak)	Q4 2021	College raad
Dienstverlening	Najaar 2018	Inrichting proces/techniek dienstverlening	doorlopend	MT
DSO/Informatisering	Plan van aanpak najaar 2018	Start project september 2019	2019-2021	MT en college
Omgevingsplan	Zomer 2019	Planning en plan van aanpak gebiedsdekkend omgevingsplan	2021-2029	College/raad
Pilot Woonwijken Noordwest	Na vaststelling ontwerp- omgevingsvisie	Vaststellen notitie: analyse en gewenste ontwikkelrichting	2022	College/raad
Financiën	Najaar 2019	Gevolgen van de wet opnemen in de Kadernota 2022-2025	Q2 2021	College/raad

Achtergrondinformatie

Toelichting op de Omgevingswet

Het huidige omgevingsrecht is gecompliceerd en bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen. Initiatiefnemers moeten met een idee langs veel loketten, krijgen soms tegenstrijdige adviezen en zien door de bomen het bos niet meer.

Daarom komen aanvankelijk kansrijke initiatieven soms maar moeilijk van de grond. Er is behoefte aan een geïntegreerde aanpak als het gaat om ruimtelijke projecten, snellere besluitvorming met beter resultaat en daarnaast aan meer ruimte voor particuliere initiatieven. Het Rijk heeft de afgelopen jaren hard gewerkt aan een wet die dit alles mogelijk moet maken: de Omgevingswet, die in 2022 in werking treedt.



De 4 doelen van de Omgevingswet zijn:

1. het vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
2. het bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
3. het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen voor de fysieke leefomgeving;
4. het versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Om deze doelen te bereiken zijn in de Omgevingswet 6 instrumenten opgenomen (zie volgende pagina):



OMGEVINGSWET

De 6 instrumenten

1 Omgevingsvisie

Strategische en integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving. Verplicht voor Rijk, provincie en gemeente.

2 Programma's

Programma's maken de doelen van de omgevingsvisie concreet. Indien nodig met een programma-tische aanpak.

3 Decentrale regels

Elk bestuursorgaan heeft een gebieds-dekkende regeling met alle regels voor de fysieke leefomgeving.

4 Algemene rijksregels

Algemene rijksregels voor activiteiten beschermen de leefomgeving. Initiatiefnemers weten hierdoor vooraf wat de mogelijkheden zijn en hoeven geen vergunning aan te vragen.



Omgevingswetportaal.nl | februari 2018

De Omgevingswet is een vereenvoudiging van het huidige omgevingsrecht en zorgt voor korte lijnen en transparantie in de besluitvorming. Daarmee wordt het voor bewoners en ondernemers makkelijk om plannen in de fysieke ruimte te realiseren. Maar behalve meer ruimte krijgen initiatiefnemers ook meer verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld voor het creëren van draagvlak. Participatie is in de nieuwe wet verankerd.

De Omgevingswet is eigenlijk een veranderopgave. De wet vraagt om een nieuwe bestuurscultuur met meer ruimte voor ambities, dromen en idealen van bewoners en ondernemers. Het vraagt om transparantie en vertrouwen. Er wordt vooral vanuit mogelijkheden gedacht.